Як закривають судові справи корупціонерів

Читать на русском · Додати як бажане джерело в Google

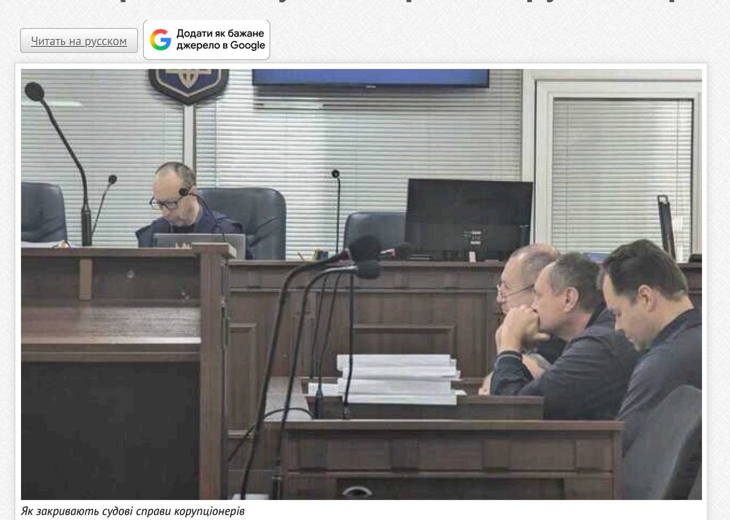
Як закривають судові справи корупціонерів

Вищий антикорупційний суд (ВАКС) закрив справу за першим епізодом «Роттердам+» на 18,9 млрд грн через так звані "поправки Лозового". На думку колегії суддів, у справі нібито закінчилися строки досудового розслідування після повідомлення про підозру.

Перед цим справу закривали вже чотири рази і щоразу ці закриття скасовували, зазначає видання ZN.ua. Для того, аби усунути цю проблему і зняти справу з «гальм», необхідно лише прибрати із законодавства «поправки Лозового» і в Раді вже зареєстровано два законопроєкти — №10100 та 10060-2, які це передбачають.

Коротко кажучи, «поправки Лозового» старанно допомагають поховати безліч справ корупціонерів. Головне — затягнути судовий розгляд. Цим неабияк користуються деякі адвокати, що представляють інтереси обвинувачених у ВАКС. У результаті — навіть якщо особу визнають винною — суд звільнить її від відбування покарання через закінчення строків притягнення до відповідальності.

Однак «поправки Лозового» це ще не все. У деяких гучних справах затягування відбувається роками і світла в кінці тунелю не видно. Серед найбільш популярних способів зловживання захистом своїми процесуальними правами у кримінальному провадженні: заявлення безпідставних клопотань, багаторазових і однотипних відводів, численні неявки на судові засідання без поважних причин тощо. Вирішити це питання мав би законопроєкт голови профільного комітету Дениса Маслова №5661, який застряг під сукном його колеги голови правоохоронного комітету Сергія Іонушаса. Проте низка норм у ньому, які не стосуються зловживань процесуальними правами, потребують щонайменше доопрацювання.

Тому, поки суд та діло, окремі захисники і надалі стабільно використовують доступну тактику для блокування судового процесу. Іноді адвокати дозволяють собі надмірні емоції та зухвалу поведінку. Звичайно, до такої тактики чи поведінки вдаються далеко не всі адвокати. Більшість із них сумлінно виконують місію із захисту клієнтів. Однак випадків протилежної поведінки набралося за чотири роки роботи ВАКС уже чимало. І це давно схоже на систему, в якій працюють конкретні люди.

Центр протидії корупції дослідив, які порушення відбуваються найчастіше, як часто судді ВАКС скаржаться на адвокатів до кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури (КДКА) і чи притягують таких адвокатів до відповідальності.

Статистика з нюансами

За інформацією ВАКС, станом на 31 липня 2023 року судді першої інстанції ВАКС скерували до КДКА 158 звернень (щодо 101 адвоката). Ще 85 звернень щодо 27 адвокатів направили судді Апеляційної палати.

Найчастіше до органів кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури зверталися колегії, головуючими в яких була суддя ВАКС Леся Федорак, — 45 звернень (28,48% від загальної кількості). У п'ятірку лідерів за цим показником входять також судді: Олег Ткаченко — 14 звернень, Віктор Маслов та Олексій Кравчук — по 12 і Віктор Дубас — 10 звернень.

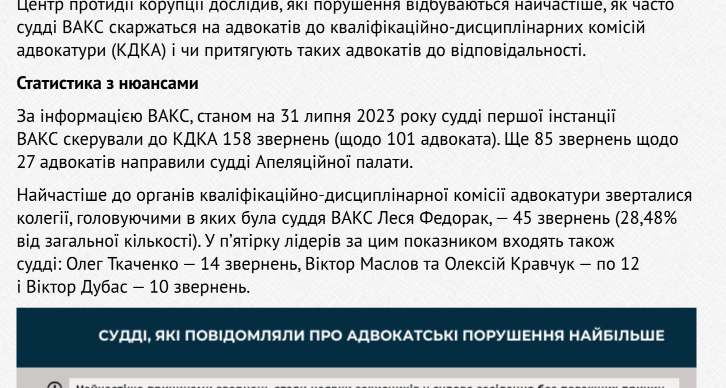

Проте важливо розуміти, що кількість не завжди означає якість. Так, Олег Ткаченко — саме той суддя, який використав «поправки Лозового», щоб обґрунтувати свою відмову арештувати майно Ігоря Коломойського та обрати запобіжний захід двом фігурантам цієї справи. А у «бурштиновій справі» за обвинуваченням колишніх нардепів Борислава Розенблата та Максима Полякова, де Ткаченко також головуючий, підготовче судове засідання тривало майже чотири роки, а строки притягнення до відповідальності трьох із фігурантів уже закінчилися.

В Апеляційній палаті ВАКС найактивніше реагував на порушення адвокатів суддя Сергій Боднар — 77 звернень (90,59% від загальної кількості). Однак майже всі вони стосуються однієї справи — це справа «VAB Банку» за обвинуваченням Дениса Мальцева.

Решта суддів ВАКС першої інстанції скерували до КДКА менше десяти звернень. Знову ж таки, це не означає, що справи в цих суддів слухаються з неймовірною швидкістю, а всі учасники добросовісно виконують свої процесуальні обов'язки.

Наприклад, суддя Олег Федоров звертався зі скаргою до КДКА лише один раз. Однак він головуючий суддя в одній із проблемних справ ВАКС — справі ОГХК за обвинуваченням Руслана Журила та Юрія Перцева. Справа перебуває у ВАКС з 2019 року, але з 2022-го практично не слухається, оскільки Журило мобілізований до лав ЗСУ і нібито не може брати участі у засіданнях навіть по відеозв'язку.

У вересні колегія задовольнила клопотання Журила і зупинила провадження стосовно нього на час мобілізації. Це мало б дозволити продовжити слухати справу щодо Перцева, адже строки закінчуються. Але захист Перцева наполягає на поверненні Журила у процес, адже, на їхню думку, розділити цю справу неможливо.

Колегія вирішила звернутися з відповідним запитом до військової частини, аби з'ясувати, чи є змога організувати участь Руслана Журила у судових засіданнях по відеозв'язку. Наразі невідомо, який вихід з цієї ситуації знайдуть у ВАКС.

Системні порушники є, але їх — меншість

Утім, ми зосередили увагу на класичних способах затягування, основних порушниках і санкціях, які до них застосовувалися.

Гарна новина — більшість порушень не мають системного характеру. До прикладу, лише щодо 30 адвокатів із 101 ВАКС скерував по два і більше звернень (щодо 19 — по два, щодо дев'яти — по три, щодо двох — по чотири). Найбільше ВАКС скаржився на адвокатів Олександра Мірошника — п'ять звернень, Ольгу Музику й Олександра (Леонідовича) Дульського — по шість звернень.

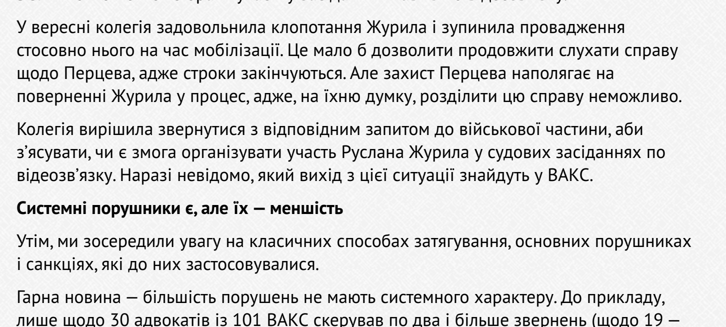

Щодо звернень Апеляційної палати, то тут ситуація інша. З 27 адвокатів, щодо яких скерували звернення, щодо одного зверталися двічі. Ще щодо трьох пар адвокатів направляли три, чотири і п'ять звернень відповідно. Також виокремилася п'ятірка адвокатів, щодо яких Апеляційна палата скерувала понад п'ять звернень. Це захисники Ельвіра Лазаренко (шість звернень), Тетяна Козаченко (вісім), а також Олексій Суткевич, Дмитро Лошаков і Костянтин Глоба (по десять звернень).

Таку захмарну статистику забезпечила лише єдина справа «VAB Банку». Через постійну неявку адвокатів Апеляційна палата ВАКС два роки не могла вирішити просте питання — розглянути апеляційну скаргу на заочні запобіжні заходи. Зрештою 10 листопада 2022 року скаргу адвокатів залишили без задоволення. Наразі ця ухвала переглядається Верховним судом.

У більшості випадків причинами звернень стали неявки захисників у судове засідання без поважних причин — 134 звернення від ВАКС (84,81% від усіх звернень) і 84 (98,82%) від АП ВАКС. Одиничними причинами для звернень були порушення адвокатської етики, безпідставні клопотання для затягування процесу, введення суду в оману та залишення зали засідань без дозволу суду. Про найскандальніші випадки розповім нижче.

Процесуальний спам, хитрощі та викритий обман

Один із прикладів найбільш абсурдних порушень — поведінка адвокатів у справі Східного ГЗК щодо екснардепа Миколи Мартиненка.

Спершу адвокати хотіли відкласти наперед погоджені засідання, прикриваючись карантином, проте судді відмовили. Далі була безуспішна спроба відвести суддів, а потім повторні відводи та клопотання. І як тільки суд спробував перейти до дослідження доказів, адвокати почали голосно кричати, ігнорували розпорядження головуючої судді і перешкоджати виступу прокурора. В результаті засідання було зірвано, а адвокати отримали скаргу до КДКА. Вона стосувалася захисників Петра Бойка, Євгена Крамаренка, Анни Надточієвої, Ганни Палагицької та Тетяни Черезової. Втім, КДКА відмовила у притягненні їх до відповідальності. Цікаво, що один із адвокатів, Петро Бойко, очолює Раду адвокатів Київської області.

Ще один абсурдний приклад — у справі молдавського бізнесмена Сергія Неруха стосовно хабаря військовому прокурору за зняття арешту із судна. Там захист намагався ввести суд в оману. Кілька засідань поспіль обвинувачений і його захисники, Микола та Олег Замковенки, не приходили на судові засідання.

Коли ж постало питання про звернення у дохід держави застави у 1,3 млн грн, яку вніс брат обвинуваченого, адвокати на засідання прийшли і намагалися обґрунтувати свою неявку карантином. Проте після перевірки у судовому реєстрі виявилося, що той самий карантин не завадив Миколі Замковенку відвідувати засідання в інших судах. Попри відверту брехню і маніпуляції, КДКА захисників так і не покарала та закрила провадження.

Демарш проти «тортур», спектакль для колегії та інші адвокатські «зашквари»

У справі полтавського судді Сергія Кононенка захисник за призначенням Андрій Доманський назвав судовий процес «тортурами», заявив, що не хоче брати у ньому участі, та просто самовільно покинув залу суду. До цього адвокат запізнився на годину, попросив додатковий час для ознайомлення з матеріалами справи, а через дві години звернувся з проханням відкласти засідання, бо часу йому не вистачило. Суд відмовив у перенесенні засідання, після чого адвокат і почав демарш. І це ще не все. У найкращих традиціях «насіровщини», Кононенку у перерві викликали «швидку», бо у нього нібито підвився тиск.

Схожа ситуація трапилася у справі столичних слідчих Дениса Невеселова та Едуарда Макарчука. Так, 21 листопада 2021 року, поки судді були у нарадчій кімнаті, адвокат Сергій Демченко залишив залу суду і не повернувся. Обвинувачений пояснив, що його захисник пішов на засідання в інший суд. Головуючий суддя Олег Федоров вирішив звернутися до КДКА для притягнення Демченка до дисциплінарної відповідальності. Станом на час отримання відповіді дисциплінарні провадження щодо адвокатів Доманського та Демченка ще розглядалися КДКА.

У вже згаданій раніше справі Східного ГЗК за обвинуваченням Миколи Мартиненка адвокат Іван Ангелін вирішив влаштувати для суду «спектакль». Захисник був залучений до участі у справі на підставі доручення Центру безоплатної правової допомоги 25 липня 2020 року. Через три дні після цього, 28 липня 2020 року, Ангелін уперше з'явився на судове засідання у цій справі. На ньому адвокат привітався із обвинуваченим, вони потиснули один одному руки і сказали, що їм приємно познайомитися.

Протягом року Ангелін не з'являвся на засідання, через що судді замінили його на іншого захисника. Однак уже на судове засідання, яке відбулося 28 вересня 2021 року, адвокат Ангелін приніс копію договору про надання правової допомоги, який нібито був укладений ще 20 червня 2020-го. Представництво інтересів клієнта одночасно по договору і за призначенням не допускається. Тим більше що договір був укладений ще 20 червня 2020 року, тоді як вони нібито вперше познайомилися із обвинуваченим лише у засіданні 28 липня 2020 року.

КДКА у цій ситуації затягнула розгляд скарги і закрила справу у зв'язку із закінченням строків давності.

Покинуті адвокатами: відмова від клієнта як спосіб «захисту»

У справі екснардепа-втікача Олександра Онищенка адвокати Вадим Маркевич, Олег Іщенко та Олександр Мірошник теж вирішили демонстративно залишити залу судових засідань. Сталося це після того, як судді відмовилися досліджувати відеозапис обшуку у повному обсязі, а також залишили без розгляду заявлений із цього приводу відвід. КДКА жодного із зазначених адвокатів до відповідальності не притягнула.

Більш кричущий випадок став у справі щодо зловживань при закупівлі палива однією із філій «Укрзалізниці». Адвокат Ігор Гончаров раптово під час засідання вирішив розірвати договір із клієнтом. При цьому обвинувачений спершу заявив, що відмовлятися від захисника не збирається, проте після особистої розмови з адвокатом змінив свою думку. Суд відмову не прийняв і вирішив, що адвокат усупереч нормам адвокатської етики відмовився захищати клієнта і змусив останнього відмовитися від своїх послуг. У наступне судове засідання адвокат Гончаров не прибув, тож суд скерував звернення до КДКА. Втім, його повернули на адресу суду, бо комісія вирішила, що ВАКС повинен платити збір за забезпечення розгляду скарги.

У справі щодо Східного ГЗК за обвинуваченням екснардепа Миколи Мартиненка у жовтні 2020 року адвокатка Нонна Надіч самовільно підвелася з місця і покинула засідання, залишивши своїх підзахисних без адвоката. Ще й пригрозила суддям кримінальною справою. Центр протидії корупції та колегія суддів подали на неї дисциплінарні скарги. У грудні 2020 року КДКА Миколаївщини відмовилася притягувати її навіть до найменшої відповідальності.

Тому ЦПК і колегія суддів ВАКС подали окремі скарги до Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури. ВКДКА частково задовольнила їх і відправила справу на новий розгляд до регіональної комісії. Зокрема, у рішенні прямо зазначено, що в діях адвокатки Надіч є ознаки дисциплінарного проступку, порушень закону і етичних правил. Однак інформації за результатами повторного розгляду скарги до цього часу немає.

Як карають адвокатів за порушення етики та зрив судових засідань

І до поганих новин: реальне покарання адвокатів за порушення дисципліни у ВАКС — явище дуже рідкісне.

Із 158 проаналізованих звернень ВАКС було задоволено лише 13. Щоправда, щодо результатів розгляду 46 звернень інформації немає.

В 11 випадках із 13 кваліфікаційно-дисциплінарні комісії адвокатури обмежилися попередженням, ще двом адвокатам тимчасово зупинили дію адвокатського свідоцтва. Наприклад, адвокату Степану Семковичу зупинили право на заняття адвокатською діяльністю на місяць. а Олександру Довбишу — на три місяці. Обох захисників покарали за неявку у судове засідання без поважних причин.

Двічі дисциплінарне стягнення у вигляді попередження отримувала адвокат Ольга Музика.

У справі колишнього посадовця Державної судової адміністрації Олександра Слоніцького вона в усній формі заявила відвід слідчому судді, бо той не захотів відкласти засідання після закінчення робочого часу. Відвід мали розглянути наступного дня о 8:30 ранку, однак від отримання повістки захисниця відмовилася. Вранці наступного дня адвокат подала до канцелярії клопотання про відкладення засідання.

Виявилося, що вона о 8:00 бере участь у засіданні в сусідній залі ВАКС, де також слухається її клопотання про відвід слідчому судді. Обвинувачений і секретар спробували запросити її до зали суду після закінчення того засідання, але адвокат категорично відмовилася і залишила суд. При цьому її клієнт увесь цей час сидів у залі і чекав на адвоката. Суд розцінив такі дії як спробу затягування. КДКА задовольнила звернення ВАКС і застосувала до адвокатки Музики дисциплінарне стягнення у вигляді попередження.

Ця ж адвокатка отримала попередження за порушення порядку в залі суду під час слухання справи голови Дружківського міського суду Геннадія Молібоги.

У 45 випадках КДКА відмовилися навіть відкривати дисциплінарне провадження, причому у 36 випадках не зазначивши причин відмови. Ще в дев'яти випадках КДКА не побачили у діях адвокатів ознак дисциплінарного проступку.

За результатами розгляду ще 13 звернень провадження спершу відкривали, але після проведення перевірки їх закривали. Крім того, у п'яти випадках провадження закрили нібито через відсутність у діях адвокатів ознак дисциплінарного проступку і ще у трьох — через закінчення строків притягнення до відповідальності.

Також 15 звернень повернулися назад до ВАКС із різних причин. Зокрема через несплату збору або помилки у найменуванні комісії, яка має розглядати звернення, тощо.

Станом на час отримання відповіді на запит ЦПК комісії розглядали 16 звернень, виконання рішення ще за одним було зупинене у зв'язку з оскарженням до Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури.

Тож кваліфікаційно-дисциплінарні комісії адвокатури у значній кількості випадків покривають своїх колег, навіть коли грубе порушення законодавства або правил адвокатської етики очевидне. І страждає від цього перш за все правосуддя.

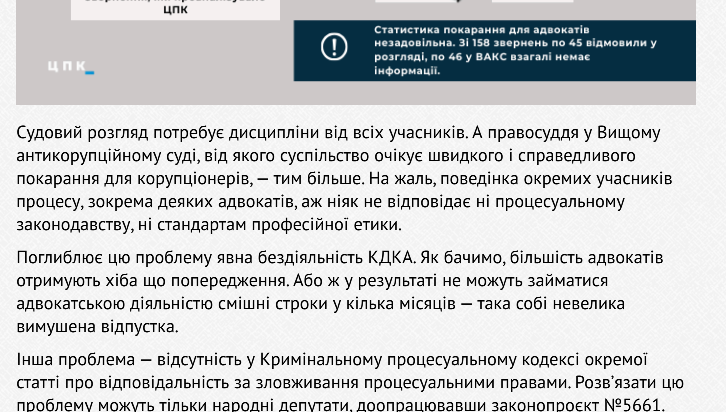

Судовий розгляд потребує дисципліни від всіх учасників. А правосуддя у Вищому антикорупційному суді, від якого суспільство очікує швидкого і справедливого покарання для корупціонерів, — тим більше. На жаль, поведінка окремих учасників процесу, зокрема деяких адвокатів, аж ніяк не відповідає ні процесуальному законодавству, ні стандартам професійної етики.

Поглиблює цю проблему явна бездіяльність КДКА. Як бачимо, більшість адвокатів отримують хіба що попередження. Або ж у результаті не можуть займатися адвокатською діяльністю смішні строки у кілька місяців — така собі невелика вимушена відпустка.

Інша проблема — відсутність у Кримінальному процесуальному кодексі окремої статті про відповідальність за зловживання процесуальними правами. Розв'язати цю проблему можуть тільки народні депутати, доопрацювавши законопроєкт №5661.

Також, аби виправити ситуацію із закриттям справ через відверто смішні формальні причини, вони вже зараз мають розглянути згадані законопроєкти №10100 та 10060-2, що усувають «поправки Лозового», через які покарання можуть не отримати десятки, якщо не сотні корупціонерів.

На жаль, можливості роками затягувати розгляд справи, зловживаючи процесуальними правами та відверто порушуючи адвокатську етику, в окремих випадках уже призвели до закінчення строків притягнення до кримінальної відповідальності.

І такі ризики продовжують існувати і в інших резонансних справах. А це порушення принципу невідворотності кримінального покарання за вчинений злочин.

Такі випадки, на жаль, руйнують довіру суспільства до правосуддя загалом.

Автор: Роман Колюхов, юрист ГО «Центр протидії корупції»

Джерело: ZN.ua

Теги: Молибога Геннадий, КДКА, судді, Суды, Гончаров Игорь, Ищенко Олег, Маркевич Вадим, Онищенко Александр, Ангелин Иван, Макарчук Эдуард, Невеселов Денис, Доманский Андрей, Замковенко Николай, Замковенко Олег, Неруха Сергей, Черезова Татьяна, Палагицкая Анна, Надточиева Анна, Крамаренко Евгений, Бойко Петр, Мартыненко Николай, Суткевич Алексей, Дульский Александр, Музыка Ольга, Мельник Александр, Журила Руслан, Перцев Юрий, Федоров Олег, Vab банк, Мальцев Денис, Поляков Максим, Розенблат Борислав, Боднар Сергей, Коломойський, Коломойский, Ткаченко Олег, Дубас Виктор, Кравчук Алексей, Маслов Денис, Роттердам+, коррупционеры, корупціонери, ВАКС

Юлія Більченко
ВИПУСКОВИЙ РЕДАКТОР

13 жовтня 2023 г., 15:28 · Переглядів: 4497 · Коментарі: 1

Роздрукувати · Надіслати товаришу

Коментарі:

comments powered by Disqus

Важливі новини
17.08.2026 5 мільйонів доларів за дрони фірмі з фейковим Ozempic: як «Стрим техно» Конотопського уклала угоду з... #БПЛА #дрони #Схеми
08.08.2026 Друг Василя Малюка, якого НАБУ підозрює у вимаганні 1 мільйона доларів, виявився учасником сходки ро... #СБУ #Рудьковский #Малюк Василь
ЦЕНЗУРА · ЯК ОБІЙТИ БЛОКУВАННЯ І ЧИТАТИ НАШ САЙТ

Останні новини
По даті · По переглядам · По коментарям
21:22 Микитась знову під слідством НАБУ: у чому його підозрюють та чому він досі на свободі
21:17 Лієв Шрайбер відвідав зруйнований ракетним ударом район Києва та закликав посилити ППО
21:14 У МЗС РФ вимагають від Грузії «вжити заходів» через конфлікти з росіянами
21:08 ВМС США можуть перейменувати авіаносець на честь Трампа замість героя Перл-Гарбора
21:02 Данія відмовила Німеччині у допомозі в розслідуванні підриву «Північних потоків»
Підписуйтесь на наш канал в Telegram. Оперативно про головне
20:58 На Київщині чоловік влаштував стрілянину в супермаркеті: йому загрожує до семи років ув'язнення
20:52 США запровадили санкції проти 10 осіб за фінансування «Хезболли»
20:46 Президентка Словенії заперечила зв'язки з російською розвідкою
20:43 «Просто тварі»: Зеленський відреагував на російський удар по Кривому Рогу
20:41 Росіяни вдарили по Миколаївщині: загинули четверо людей, серед них троє дітей
20:37 Уряд припинив повноваження голови наглядової ради «Сенс Банку» Гладишенка
20:32 Суд щодо запобіжного заходу для Мудрої продовжиться 24 серпня
20:27 Заплановані доходи держбюджету на 2026 рік не виконуються, ситуація погіршуватиметься, — Южаніна
20:21 У Запоріжжі російський дрон атакував маршрутку
20:15 Екс-заступниця голови ОП Ірина Мудра, яку підозрюють у легалізації 150 мільйонів гривень, засвітила гардероб на понад 80 тисяч доларів
20:13 План підготовки України до зими виконаний лише на 47%, — прем'єр Корецький
20:09 Посли ЄС зустрілися з керівниками НАБУ і САП та висловили підтримку
20:06 «Шахтар» прийматиме матчі Ліги чемпіонів на легендарному «Стемфорд Бридж» у Лондоні
20:04 Центр Києва перекриватимуть 22–25 серпня через візити іноземних делегацій
20:01 Кількість загиблих у Кривому Розі зросла до 14 після атаки на ТЦ
19:59 У Кремлі обурилися через санкції України проти творців «Маші та Ведмедя»
19:50 У Лондоні злочинці рили тунель до ювелірного магазину через масажний салон заради здобичі на 700 тисяч фунтів

Теги новин
COVID-19 агрессия России Атака Війна Война ВСУ Вторжение Дональд Трамп Донбасс ДТП Зеленський ЗСУ Київ Київ коронавирус Корупция Напад Росії на Україну Нападение России на Украину оккупанты окупанти Порошенко Путин Росія Россия СБУ США Украина Україна ЧП Эпидемия коронавируса

Наші опитування
Чи вірите ви, що Дональд Трамп зможе зупинити війну між Росією та Україною?
Так, повністю зможе
Частково зможе, але не відразу
Ні, не зможе
Це залежить від дій інших сторін
Важко відповісти
Голосувати
Показати результати опитування
Показати всі опитування на сайті

2013-2026 © АНТИКОР — національний антикорупційний портал
Реклама на сайті • Наші партнери
Політика конфіденційності
Використання матеріалів сайту дозволено лише за наявності активного гіперпосилання на джерело. Усі права на тексти, зображення, фотографії та відеоматеріали належать їх авторам.
0.044638